

Ett besök på månens baksida

Av Sara Arrhenius

Från det ögonblick då människan lyckades landa på månen så uppstod en oro över månens tillhörighet: vems var månen och vem skulle få använda den? Vi nöjde oss inte längre med att betrakta månen från jorden utan frågade oss om en himlakropp kunde ägas. Månen blev snabbt föremål för olika folkrättsliga avtal som skulle reglera olika staters möjligheter att göra månen till sitt territorium. Redan 1967 skapades Rymdfördraget som menade att månen är mänsklighetens allmänna intresse och att rymden ska användas för fredliga ändamål. Drygt ett decennium senare skapas det så kallade Månavtalet som i mycket var ett svar på en oro för att månens naturresurser skulle exploateras. Avtalet slår fast att månen är mänsklighetens gemensamma arvedel och menar att enskilda stater inte kan kräva äganderätt i rymden men att himlakroppar får utforskas och användas. Att de här överenskommelserna inte är självklara visar de diskussioner som de senaste åren uppkommit kring privata företags försök att göra affärer av vår längtan ut i rymden.

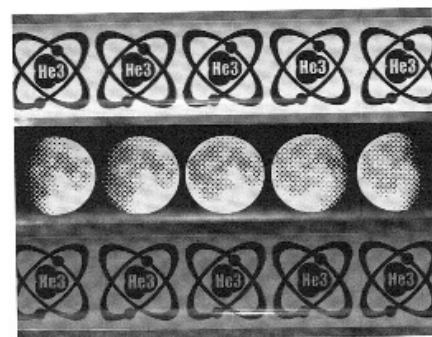
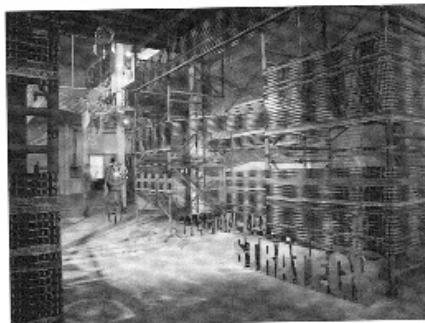
Gunilla Klingbergs verk *Cosmic Matter* rör sig just kring frågeställningar som dessa. I Bonniers Konsthalls stora sal har konstnären rest ett högt system av byggställningar. Runt rören har hon låtit spinna plasttejp som bildar volymer, mönster, väggar och rum. Som betraktare kan du knappast omfatta verket med blicken utan måste röra dig genom det för att erfara det. Det är ett verk som likt många av Gunilla Klingbergs arbeten har en obestämd tillhörighet. Det är på en gång skulptur och arkitektur, kropp och genomsläpplighet, readymade och formad av mänsklig hand. Plastbanden har tryckta mönster där symboler för tankarna till olika föreställningar om månen: en åtråvärd himlakropp för såväl vetenskapen som gamla och nya folkliga föreställningar och kommersiella krafter. Ställda mot drömfångare och orden "Global Exploration Strategy" skurna ur metall skapar verket en bild av hur våra föreställningar om månen är sammansatta av uråldrig mystik i lika hög grad som en vetenskap driven av drömmar om

A visit to the other side of the Moon

By Sara Arrhenius

From the moment that humankind landed on the moon, people began to feel an uncertainty about who it belonged to: Whose moon was it, and who should be able to use it? We were no longer satisfied with looking at the moon from the earth, but asked ourselves whether a celestial body could be owned. The moon soon became the object of various treaties under international law intended to regulate the possibility of various states making the moon their own territory. Consequently, in 1967, the Outer Space Treaty was drawn up, stating that the whole of humanity had a shared interest in the moon and that space is to be used for peaceful purposes. A little over a decade later, the Moon Treaty was drafted, in many respects in response to concerns about the exploitation of the moon's natural resources. The Treaty establishes that the moon is humanity's shared heritage, and says that no individual state can claim right of ownership of space, but that celestial bodies can be explored and utilised. The fact that these agreements are not taken as self-evident is reflected in the discussions that have arisen in recent years about private companies' attempts to profit from our longing to go into space.

Gunilla Klingberg's *Cosmic Matter* is specifically about such issues. In the main space at Bonniers Konsthall she has set up a tall system of scaffolding, and had the tubes wound with plastic tape to form volumes, patterns, walls and spaces. As a viewer you can barely take in the work with your gaze, rather, you have to move through it in order to experience it. Like many of Klingberg's works, it is not all clear where it belongs. It is both sculpture and architecture, a body and a translucence, a readymade and something shaped by the human hand. The plastic strips have designs printed on them, with symbols that carry our thoughts to various conceptions of the moon: an attractive celestial body both for science and for old and new folk conceptions and commercial forces. Set against dreamcatchers and the words "Global Exploration Strategy" engraved into metal,

Cosmic Matter, laspis,
The 10th International Istanbul Biennial, Istanbul, 2007.

territoriell expansion ut i rymden. I verket *Cosmic Matter* möts dessa tillsynes oförenliga områden och visar hur sammanvävade våra föreställningar är. Vetenskapen lånar ofta metaforer från våra myter, nyandliga föreställningar får tyngd genom att låna naturvetenskapens språk. Om än klädd i vetenskapens språk så har vår längtan ut i rymden, till nya möjliga boplatser för den moderna människan, djupare mer arkaiska rötter än vi vill erkänna.

Det är just i skärningspunkten mellan erkänd kunskap, folkliga föreställningar, populärkultur och skilda kultursfärer som Gunilla Klingbergs konst uppstår. Hennes verk uppmärksammar oss på hur snåriga och vittförgrenande sambanden mellan de här tanke systemen är, men leker också med de nya tankar, bilder och sammanhang som kan uppstå i mötet. Avgörande i Gunilla Klingbergs konst är ett intresse för vad som uppstår i hybridiseringen av skilda kulturer, bilder, uttrycksformer, traditioner och geografier. Hon för samman det disparata och olikartade och låter det flätas samman till nya betydelse som i nästa ögonblick muterar och bildar ett nytt sammanhang. I hennes arbeten är det också påfallande hur denna transformeringsprocess aldrig avstannar utan är i ständig rörelse och förvandling. Inget ögonblick eller plats är ett självklart centrum, början eller slutpunkt. Samma rörlighet finns även hos de enskilda verken. De kan omskapas vid varje utställningstillfälle och förhålla sig till rummet och får som verk en mer flytande karaktär i tid och rum. För utställningen på Bonniers Konsthall var en drivande tanke att låta de olika verken få sin speciella form utifrån konsthallens arkitektur, men också att låta de olika verken haka fast i varandra och bilda en atmosfärisk helhet snarare än en serie singulära objekt. Installationen *Non Stop Unfold*, vars olika delar upptar konsthallens främre rum, har fått ett tillägg av nya badrumsskåp med speglar från Ikea i verket *Split Vision*. Gunilla Klingberg har staplat dem på varandra och låter speglarnas vinkel skapa en varierande yta av reflektioner. Utställningsrummet delas av en projektyta som visar en film inspelad på Ikea då butiken hade öppet för sina kunder ett helt dygn i sträck. Bildytan splittras av ett kalejdoskopiskt filter som delar bilden i ett ständigt föränderligt mönster. Tillsammans med ljudverket *Feedback Soundtrack* som låter ljud gå i en evig rundgång skapar verken en totalupplevelse där de

the work creates an image of the way our conceptions of the moon are an equal amalgam of ancient mysticism and of a science powered by dreams of territorial expansion into space. In *Cosmic Matter* these apparently incompatible realms come together and show how intertwined our conceptions are. Science often borrows metaphors from our mythologies. New Age notions acquire seriousness by borrowing from the language of the natural sciences. Even if it is clad in the language of science, for the modern human individual, our yearning to go into space, to potential new settlements, has deeper, more archaic roots than we might want to admit.

It is specifically at this point of intersection between accepted knowledge, folk beliefs, popular culture and divergent cultural spheres, that Klingberg's art emerges. Her works draw our attention to how complicated and how extensively ramified the connections between these thought systems are, but they also play with the new ideas, images and contexts that can arise in this encounter. A pivotal feature of Klingberg's art is an interest in what is produced in the hybridization of distinct cultures, images, forms of expression, traditions and geographies. She brings together the disparate and heterogeneous, and interweaves it into new meanings that, in the next instant, mutate and form a new context. Another thing that is striking about her works, however, is the way this process of transformation never ends, but is in constant motion and transformation. No moment or place is an obvious centre, beginning or endpoint. The different works also have this same mobile quality. They can be recreated and related to the space for each new exhibition and, as works, take on a more fluid character in time and space. One idea underlying the Bonniers Konsthall exhibition was to have each of the works take on a form that specifically responded to the Konsthall's architecture, but also to have the various works engage with each other so as to constitute an atmospheric whole, rather than being a series of distinct objects. The *Non Stop Unfold* installation, whose various parts fill the Konsthall's front space, has had added to it new mirror-decorated bathroom cabinets from Ikea in *Split Vision*. Klingberg has piled them on top of each other, with the angles of the mirrors creating a variable surface of reflections. The exhibition space is divided by a projection screen showing a film shot

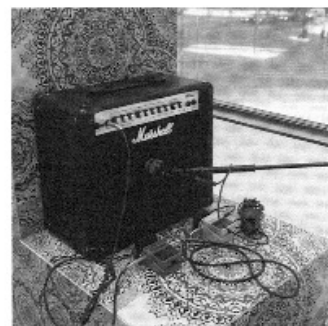
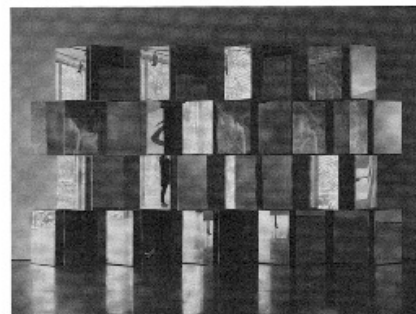
olika materialen, teknikerna och sinnesintrycken påverkar varandra. Som mönstren i en orientalisk textil så förändras sig Gunilla Klingbergs verk hela tiden efter betraktarens blickpunkt och visar upp tidigare dolda sammanhang och mönster.

Gunilla Klingberg intresserar sig för hur rum kan skapas och förändras med hjälp av ytor, ljusfall, färger och mönster. Hennes konst låter betraktaren omslutas, suggeras, förföras och bli del av en speciell stämning, ett tillstånd. En återkommande tanke är att bryta distansen mellan betraktare och verk och låta betraktaren vistas i verket snarare än att titta på det. Intresset för att med mönster och rörelse manipulera seendet, påverka vårt medvetandetilstånd och våra sinnesintryck går tillbaka till opkonsten och det sena sextiotalets psykedelärörelse. I utställningen på Bonniers Konsthall täcker väggverket *Brand New View* hela konsthallens norra glasfasad. Ett orientaliserande mönster utskuret i orange självhäftande plastfilm ändrar glasets genomsläpplighet och förändrar rummets ljus. På den motsatta väggen har ett liknande mönster tryckts på orangefärgad plast. I taket hänger spegelklot – som egentligen är avsedda att använda för övervakning i affärer – som reflekterar mönstren förstärkta av neonrör som placerats på golvet. Tillsammans omformar verken rummen och innesluter betraktaren i ljus, mönster och reflektioner i olika skikt och överlagringar. Tittar man närmare på mönstren ser man hur de närmast hypnotiska slingorna är sammanfogade av olika lågpriskedjors logotyper. Ur plexiglas med spegelyta har Gunilla Klingberg skurit ut citat av den av celebriteter omhuldade Deepak Chopra, läkare i ayurvedisk medicin. Så smälter nyandlighetens löfte om kroppsligt och själsligt välmående samman med konsumtionskulturens vardag. Båda tycks vara ganska överens om vad de lovar: ett tillstånd där inget skaver och är obekvämt – möjligheten till total snabb behovstillfredsställelse tillgänglig för alla på en gång. Må vara med en ny terapi eller ett nytt effektivt diskmedel.

Om modernismen drömde om det avskalade, funktionella föremålet och betraktade ornament som ett brott, så kan man tillspetsat säga att idag är ornamentet det enda betydelsefulla. I ett utbud av allt fler och alltmer snarlika varor är det de små betydelsebärande skillnaderna som är väsentliga. Världen

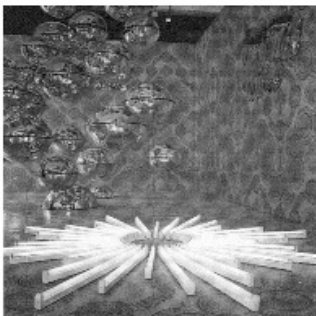
during a 24-hour shopping day at Ikea. The picture surface is split up by a kaleidoscopic filter that divides the image into a constantly changing pattern. Together with the audio work *Feedback Soundtrack*, in which the sound goes in an endless loop, the work creates a total experience, with the different materials, techniques and sensory impressions influencing each other. Like the designs on an oriental textile, Gunilla Klingberg's works change constantly, depending on where the viewer is looking from, and reveal previously hidden contexts and patterns.

Gunilla Klingberg is interested in the way space can be created and transformed with the aid of surfaces, the angle of the light, colour and pattern. Her art has viewers surrounded, hypnotized, seduced, making them part of a special atmosphere, a state. One recurrent idea is breaking down the distance between the viewer and the work, letting the viewer spend time in the work rather than looking at it. This interest in using patterns and movement to manipulate our seeing, to influence our state of consciousness and our sensory impressions, has links with Op Art and the psychedelia movement of the late sixties. In the exhibition at Bonniers Konsthall the *Brand New View* mural covers the whole of the Konsthall's northern glass façade. A quasi-oriental pattern engraved in orange on self-adhesive plastic film alters the transparency of the glass and transforms the light in the space. On the opposite wall a similar pattern has been printed on orange plastic. From the ceiling hang spherical mirrors – actually intended to be used for surveillance in stores – which reflect the designs made brighter by the neon tubes arranged in patterns on the floor. Together, the works transform the space and envelop the viewer in light, patterns and reflections in different strata and layers. If we look more closely at the patterns, we see that the almost hypnotic arabesques are made up of the logos of various low-price store chains. In mirror-surfaced Plexiglas Klingberg has engraved a quotation from that doctor of Ayurvedic medicine much loved by celebrities, Deepak Chopra. Thus, New Age spirituality's promise of corporal and spiritual wellbeing merges with everyday consumer culture. They both seem to be quite agreed about what they are promising: a state in which nothing rubs or is uncomfortable – the possibility of total, rapid satisfaction of needs, accessible to everyone, all in

Split Vision,
Bonniers Konsthall, Stockholm, 2009.

Feedback Soundtrack,
KIASMA Museum of Contemporary Art, Studio K,
Helsinki, 2004.

Mantric Mutation, The Moderna Exhibition, Moderna Museet, Stockholm, 2006.

omkring oss förvandlas alltmer till en yta fylld av tecken – dataskärmen, stadsrummet, tidningssidan – där utbytbart och förändring är det mest påtagliga. Det är dessa ytor som upptar Gunilla Klingberg. Det nya urbana rummet, dess krympande publika platser som alltmer invaderas av varumärkesarkitektur där deltagande är liktydigt med konsumtion. Det växande utbudet av formade föremål och vår tids människoskapade miljöer bildar ett intrikat system av koder, budskap och ideologier som konsten både är en del av och står i dialog med. Gränsen mellan konst och design brukar ofta dras vid brukvärde och användbarhet. Men den gränsen blir alltmer tänjbar när skillnaden mellan tingens olika värde inte beror så mycket på brukbarhet som lyskraft, förförelse eller retorisk övertygelse. Designen likväl som konsten blir delar i en alltmer sofistikerad teckenekonomi där nya umgängessätt mellan tidigare åtskilda discipliner – konst, design och mode – skapas. Det är därför inte tillräckligt att beskriva Gunilla Klingbergs arbeten som en kritik av vår tids varumärkesfetischism. Tittar man närmare på arbetsmetoder och förhållningssätt i samtidens konst så måste man fråga sig om konsten är på väg att lämna det utanförskap som varit dess följeslagare sedan den tidiga modernismen. Eller riktigare uttryckt: den ställer den obekväma frågan om detta utanför längre är möjligt. Den kritiska aspekten av Gunilla Klingbergs konst vilar inte på utpekande och avvisande. På ett mycket försålligare vis drar hon in betraktaren i en fascination, vi hamnar i en situation där vi får känna kraften i de bilder och tankar som hon prövar och undersöker. Hon gör det mycket tydligt att det idag är svårt att tala om ett utanför och ett alternativ, vi är alla delaktiga i den konsumtionskultur som utgör råmaterialet till hennes konst antingen vi vill det eller inte.

Även om anslaget ofta är storskaligt i Gunilla Klingbergs konst så är det i det lilla, i detaljen i delen som bygger helheten som man måste söka för att fullt gripa hennes verk. Man måste ge sig tid och titta nära för att fånga en betydelsebärande detalj som i nästa ögonblick gömmer sig i den visuellt anslående helheten. I den nya stjärnformade skulpturen *Supernova – Interior Collapse* som Gunilla Klingberg gjort speciellt för Bonniers Konsthall och som står som ett kosmiskt tecken från ett annat universum i konsthallens entré är det ytor som är betydelse-

one go. Whether it be with a new therapy or a new, more-effective washing-up liquid.

If modernism dreamed of the stripped-down, functional object and saw ornamentation as a crime, then we can sum up the current view by saying that, now, ornamentation is the only thing that has meaning. Amid an array of increasingly many, increasingly similar goods it is the small, meaningful differences that count. The world around us is being increasingly transformed into a surface filled with signs – computer screens, the urban space, the pages of newspapers – whose most tangible properties are disposability and change. It is these surfaces that concern Klingberg. The new urban space, its dwindling public places that are being increasingly invaded by trademark architecture, participating in which is tantamount to consuming. The growing array of designed objects and today's human-created environments constitute an intricate system of codes, messages and ideologies, of which art is a part, existing in dialogue with it. The boundary between art and design is often drawn along the line of utility value and usefulness. But the boundary becomes increasingly elastic when the difference between the values of the different objects depends not so much on their usefulness as on their brightness, seductiveness or power of rhetorical persuasion. Design, like art, becomes part of an increasingly sophisticated economy of signs, in which new forms of interchange between previously distinct disciplines – art, design and fashion – are created. It is, thus, not enough to describe Klingberg's works as a critique of today's label fetishism. If we take a closer look at the working methods and attitudes used in contemporary art, we are compelled to ask ourselves whether art is on the way to abandoning the outsider status that has clung to it since the days of early modernism. Or more correctly: it poses the awkward question of whether that outside is any longer possible. The critical aspect of Klingberg's art does not lie in pointing things out and repudiating them. In a much more devious way she draws the viewer into a sense of fascination. We find ourselves in a situation in which we get to feel the power of the images and thoughts that she is testing out and exploring. She makes it very obvious that it is difficult, nowadays, to talk about an outside and an alternative, we are all accomplices in the consumer

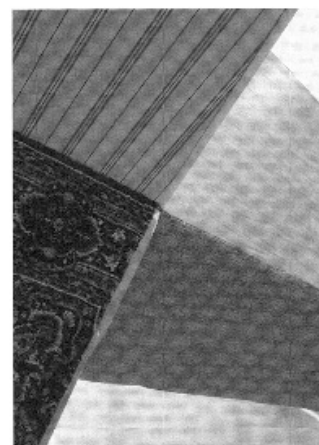
bärande. Himlakroppens ytor är täckta med olika vardagliga inredningsmaterial: mattor, golv, skåpluckor och stuckatur för gör-det-självt-bruk. Material som allihop egentligen utger sig för att vara mer dyrbara och unika än de egentligen är genom att imitera trägolvet, den äkta mattan och handgjord stuck. Igen är det vad den här ytan kommunicerar som intresserar Gunilla Klingberg och vilken relation det finns mellan yta och bakomliggande egenskaper. En återkommande strategi hos Gunilla Klingberg är att hämta både sina material och sina motiv – symptomatiskt nog är det svårt att åtskilja dessa – ur sin vardagsvärld. Hon tittar runt omkring sig och ser det som vi inte längre ser. Lågprisvaruhusens logotyper, inredningskedjornas tillgängliga föremål vars design är igenkännbar och banal. Dessa familjära former omstöps och tilldiktas. Gunilla Klingbergs konst utmärks av ett återanvändande. Den är en del i en kultur av "sampling" där man snarare än att föreställa sig något absolut nytt sammanfogar och omstöper redan existerande former och uttryck. Ett motstånd mot kulturen av – och myten om – det ständigt nya genom att återanvända och omformulera det redan tillgängliga.

Särskilt har hon arbetat med formcitat från en österländsk kulturtradition där upprepning, kopiering och reproduktion varit viktiga. Här kan man ana ett avsteg från och en kritik av den västerländska modernitetens krav på förnyelse och ständiga framsteg. Det är också intressant att se var hon hämtar influenserna. Det handlar snarare om österlandet såsom det filtrerats genom en bredare populärkultur. Att det i vår tid finns en nyväckt fascination för en mängd olika visethetsläror, livsfilosofier och allmänna hälsoråd av mer eller mindre tydligt österländskt ursprung har knappast undgått någon. Även den som inte helhjärtat har gett sig i kast med nyandlighetens olika former och uttryck har säkert köpt lite avslappnande rökelse eller fått en introduktion till yoga på arbetstid. Österländska influenser är något som kommit, gått och starkt påverkat vår kultur. Varje gång vi vänt blickarna österut har också mötet mellan öst och väst haft olika bevekelsegrunder, motiv och resultat. Vår tids blick mot öster manifesterar sig framförallt i en bredare medial populärkultur inriktad på livsstil och som genererar en hel marknad av produkter och tjänster. Det är den världen med sin egenartade blandning av ogenerad konsumism

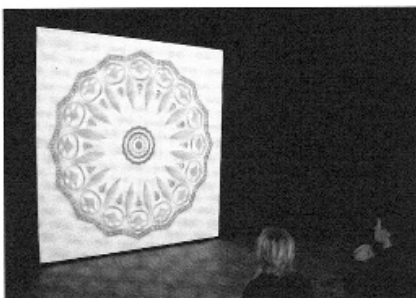
culture that constitutes the raw material for her art, whether we like it or not.

Even if Gunilla Klingberg's art often adopts a large format, it is to the little things, to the details of the constituent parts that make up the whole, that we must look in order to completely grasp her work. We have to give ourselves time and look from close to, in order to capture a meaningful detail that, in the next instant, is hidden within the visually attractive whole. In the new star-shaped sculpture, *Supernova – Interior Collapse*, which she made especially for Bonniers Konsthall, and which stands in the Konsthall's entrance hall like a cosmic sign from another universe, it is the surfaces that are significant. The surface of this celestial body is covered with a variety of everyday furnishing materials: rugs, flooring, cupboard doors and ceiling stucco intended for do-it-yourself. Materials that all actually pretend to be more expensive and unique than they really are, by imitating wooden flooring, an authentic rug and hand-made stucco. Again, it is what this surface communicates that interests Klingberg, and the relationship between the surface and the underlying properties. A recurrent strategy in Klingberg's works is to take both her material and her subject matter – symptomatically enough it is hard to distinguish between them – from her everyday life. She looks around her and sees what we no longer see. Low-price store logos, easily available objects from furnishing chains, their designs recognisable and banal. These familiar forms are recast and made lyrical. Klingberg's art is characterised by recycling. It is a part of a culture of sampling, which, rather than imagining something absolutely new, combines and recasts already existing forms and expressions. An act of resistance to the cult – and myth – of the eternally new, via recycling and reformulating what is already available.

She has particularly worked with quotations of forms from an oriental cultural tradition, in which repetition, copying and reproduction have been important. Here we can sense a move away from, and critique of, western modernity's demand for innovation and constant progress. It is also interesting to see where she gets her influences from. This is the Orient more as it has been filtered through popular culture in general. It can hardly have escaped any-

Supernova – Interior Collapse,
Bonniers Konsthall, Stockholm, 2009.

och andlighet, själavård och entreprenörskap, verkligt sökande och trendkänslighet som Gunilla Klingberg berör i ett flertal verk i utställningen. Med den lätt förundrade förtrolighet och lekfullhet som blivit hennes kännetecken umgås hon med olika spår av det österländska i vår visuella kultur, spårar dem, plockar sönder dem för att sedan bygga om och återanvända dem. Verken ställer oss frågan hur vår längtan efter andlighet så lätt kunde omformuleras till ett paket rökelse från en klädfaffär eller en bästsäljande livsstilsguide inköpt på en flygplats på väg hem från en långväga semesterresa.

one's notice that there is currently a newly awoken fascination with a number of different schools of wisdom, philosophies of life, and general health advice of more or less explicitly eastern origin. Even those who have not been very deeply involved in the various forms and expressions of New Age spirituality are sure to have bought a little relaxing incense or been given an introduction to yoga at their workplace. Oriental influences are something that has come, gone, and left a powerful impression on our culture. Every time we have turned our gazes eastwards, the encounter between East and West has had different motivations, subject matters and outcomes. Today's eastward gaze manifests itself primarily in broad popular culture in the media, is focussed on lifestyles, and generates an entire market of products and services. It is on this world, with its peculiar mixture of unconstrained consumerism and spirituality, cures for the ills of the soul, and entrepreneurship, true seeking and trend-consciousness, that Gunilla Klingberg touches in most of the works in the exhibition. With the slightly surprised familiarity and playfulness that has become her hallmark, she engages with various echoes of the oriental in our visual culture, tracks them down, takes them to pieces, so as to reconstruct and re-use them. These works ask us how our longing for spirituality could so easily have been reformulated into a packet of incense from a clothes shop, or a best-selling lifestyle guide bought at an airport on the way home from a long-haul holiday trip.

Translation: Mike Garner

Spar Loop, Galerie für Zeitgenössische Kunst
Leipzig, 2000.

Brand New View – Mandala Door,
The 7th Werkleitz Biennale, Halle, 2006.